

NOVA PRAVA

Gredništvo in uprava v Ljubljani,
Gradišče št. 7. — Telefon št. 72.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Merodnica: 4 Din. za tiskarstvo
6 Din. za mesto. Izbija ob sobotah.

Preko neznačajev naprej po začrtani poti!

Tudi narodno-socijalistična stranka, dasi so se v njej zbirali najbolj poštteni in idealni možje, ima zabeležiti v svojih zapiskih nekaj uskokov. Zanimivo pri celi stvari pa je to, da so se priprosti delavci pokazali bolj značajne kot inteligenca. Nedavno je neki delavec iz Kočevja izjavil: »Mi ne dezertiramo, kakor so to storili nekateri naši inteligenti, ker bi nas bilo kaj takega sram. Ostati hočemo zvesti naši stranki tudi v težkih dneh do zadnjega zdihljaja!«

Tako govore priprosti delavci, tako govore poštenjaki in značaji. Človek bi si mislil, da inteligent bolj občuti sramoto neznačajnosti, ker je več študiral in bi vsled tega moral lažje ločiti dobro od slabega. Toda ne! Kaj je značajnost, to ve bolje neštudirani, priprosti delavec. On zna bolje ločiti dobro od slabega, njegov notranji čut mu pravi, da je uskoštvo nekaj grdega, nečastnega in največje obsodbe vrednega, tako da se človeku zdi nehoti, da so si izobraženi ljudje z učenjem izkvarili ta naravni človeški čut, ker bi sicer ne skakali brez sramu iz ene stranke v drugo.

Morda pa je dobro, da je prišlo tako. Smo vsaj za eno izkušnjo bogatejši. Ob ustanovitvi naše stranke se nam je pridružil marsikdo z nečednimi nameni, hoteč pri nas doseči to, česar ni mogel dobiti pri drugih strankah, in sicer ne za celokupnost, kar ne bi bilo nič slabega, marveč zase! Za take ljudi ni bil merodajen naš program, radi katerega se nam tudi niso pridružili, ampak osebne koristi. Dokler so pričakovali, da jih bo NSS dvignila kvišku, so se ji hlinili, ko pa so po izidu letošnih volitev opazili naše nazadovanje, so stranko kratkoma zapustili ter šli k drugim strankam, od katerih sedaj pričakujejo to, kar so prej pričakovali od NSS.

Pregovor pravi, da se v nesreči najbolje spozna prijatelj. Tudi mi smo jih spoznali. Ti, ki so tudi po 18. marcu ostali zvesti praporu narodnega socijalizma, so pravi naši prijatelji, so zvesti narodni socijalisti, ki se v vsakem slučaju lahko zanesemo nanje. Največ takih je med nižjimi, med trpečimi sloji. Le-ti se dobro zavedajo, da je navadna prevara, ako se jih kot proletarce vabi v meščanske stranke, češ te stranke so velike in močne in lažje kaj dosežejo. Oni dobro vedo, da tam za svoj stan, za proletarski razred ničesar doseči ne morejo, ker se interesi buržuazije križajo z interesi proletarijata. Zato raje vstrajajo v NSS, katera odgovarja njihovim čustvom in zahtevam. Na prigo-varjanje, češ NSS je še šibka, pa odgovarjajo agitatorjem: kadar bodo pristo-pili vsi tisti, ki vanjo spadajo, takrat bo tudi NSS velika in odločujoča stranka in sicer v interesu ponižanih in teptanih. To se bo tudi zgodilo in mislimo, da tem lažje sedaj, ko se je stranka očistila raznih elementov, ki niso nikdar vanjo spadali. S temi pa, ki so ostali zvesti našemu praporu, se dá delati in organizirati. Organizacija samih prepričanih in značajnih mož, pa četudi ni tako številna, je močnejša od armade brez značajnih, korumpiranih elementov.

Da ne delajo prav vsi ti, ki so izdali idejo narodnega socijalizma, to jim bomo na obrazih, kadar jih srečavamo. Mi si bomo vse te »značaje« dobro zapomnili in nikdar ne bomo več računali z njimi. Kdor dezertira v času bitke in pade v hrbet svoji lastni armadi, kakor se je to zgodilo pri zadnjih volitvah, ta drugega tudi ne zasluži. Prepričani

pa smo, da tudi druge stranke ne bodo imele sreče z njimi. Kajti, kdor je zmožen dezertirati danes, za tega nikdo ne garantira, da ne bo dezertiral tudi jutri.

Nič mnogo boljšega mnenja nimamo o tistih, ki se na tihem sicer še prištevajo k nam, a se boje tudi javno pokazati, da so narodni socijalisti. O vseh teh veljaj, da se morajo pokazati pri delu v naših organizacijah, ako hočejo, da dobimo o njih boljše mnenje. Mi nismo od danes do jutri, ali muha enodnevnic, kakor nas je večkrat nazval dr. Žerjav, omalovažujoč naš pokret, ampak smo stranka, ki ve, kaj hoče, in ki ji pripada velika naloga skupno z bratsko češko socijalistično stranko udeležiti slovanski socijalizem. Ako bi bila naša ideja prazna in brez podlage, bi ne stali za njo veliki slovanski možje, kakor sta Klofač in zunanji minister dr. Beneš, ki je priznan kot eden prvih evropskih politikov.

Nas neznačajneži, izdajalci ne bodo spravili iz ravnotežja. Šli bomo s podvojeno silo po začrtani poti naprej, opiraje se na kader značajnih mož, ki so od prvega početka, ko se je v Trstu rodil naš pokret, ostali zvesti veliki ideji slovanskega socijalizma, ki prinese odrešitev proletarijatu slovanskih narodov.

Na tej poti vstrajamo in bomo tudi zmagali. B.

Politične vesti.

Službena pragmatika.

Narodna skupščina je sprejela službeno pragmatiko za javne nameščence. Veliko se je pričakovalo od uzakonjenja službene pragmatike, toda, kakor je bilo pričakovano veliko, tako je sedaj razočaranje še večje. Stalnost nameščencev je suspendirana za tri leta in prejemki določeni še vedno tako nizko, da daleko ne zadostujejo za golo preživetje. Upokoenci so še posebej hudo udarjeni. Noben dosednji upokojenec ne bo preveden na penzije po novem zakonu, ampak ostanejo vsi pri starih pokojninah in draginskih dokladah. Radikalna vlada torej z uzakonjenjem službene pragmatike ni popravila vnebovpijočih krivic, ki so se godile javnim nameščencem. Nasprotno! Po nekaterih določilih nove službene pragmatike so se razmere javnim nameščencem celo izdatno poslabšale.

Predno je bila sprejeta službena pragmatika, je bil sprejet vojaški zakon, ki je pa pri plačah vse drugače radodaren, kot službena pragmatika za javne nameščence. Pri vojaškem zakonu se je dajalo s celo roko, dočim so se civilnemu uradništvu prikrajšali prejemki, kjer se je le dalo. Nimamo nič proti temu, da se vojaške nameščence dobro plača. Vendar prav isto merilo bi moralo veljati za civilne uslužbenke. Samo dobro plačana vojska še dolgo ne pomeni, da je zadovoljen celokupen državni aparat, pri katerem civilni javni nameščenci igrajo izredno važno ulogo.

Narodna skupščina odhaja na počitnice. Naj vedo tisti poslanci, ki so glasovali za zakon o javnih nameščencih, da so klaverno zaključili svoje parlamentarno delo. Izdali so interese javnih nameščencev, zatajili voljo svojih volilcev. In še eno: Škodovali so državi, ker niso hoteli dati javnim uslužbencem niti moralne, niti materialne opore, da bi lahko resnično delali v korist državne uprave.

Razni kapitalistični ljudski zastopniki bodo na počitnicah — — — Javni nameščenci pa se bore v svojih žalostnih domovih, s skrbjo, kaj prinese jutrišnji dan, s skrbjo za svoj in za obstanek svojih lačnih družin — — —!

Bo, ali ne bo?

Cel teden se je ugibalo, ali bo vlada zaprla Radića, ali ne. Kdor je prebiral beograjske vesti, se je nehoti spomnil na štetje gumbov: da, ne, da, ne... Takega kolebanja še zlepa nismo imeli prilike opazovati, kot ga je pokazala vlada glede ukrepov proti Radiću. Če že vlada ne ve, kaj in kako bi, potem naj bi njeno časopisje vsaj molčalo! — Radikali se vsaj za enkrat še ne upajo zapreti Radića. In to ne mogoče radi obetane revolucije na Hrvatskem, ki ne bi nikdar izbruhnila, ampak vlada se zato ne upa nastopiti proti Radiću, ker je preslabotna in nima pravzaprav v zbornici za seboj nikake večine. S praznimi strašili je pa vlada nedvomno zelo omajala državno avtoriteto in predvsem, to je povdariti, s svojim tam-tamom proti Radiću. To se pač ne bi bilo smelo zgoditi.

Sploh smo mnenja, da bi radikalna vlada brez zapornih pretenj lahko rešila notranjepolitično krizo, ki divja po državi. Brez Radićevega sodelovanja lahko vlada ustreže zahtevam Hrvatov in tudi Slovencev. Saj so zahteve splošno znane. Zadnji čas bi že bil, da se konča neplodno politično barantanje in preide do dejanj. In prav dejanj smo pričakovali od homogene radikalne vlade. Toda, kaj se hoče! Radikali pozabljajo na reorganizacijo, hočejo le kuluk in robote, mesto demokracije in svobodnih državljanov.

Veleizdajalska afera.

Zagrebsko policijsko ravateljstvo je objavilo ta-le komunikate:

»Dne 7. t. m. je bilo policiji javljeno, da se je v Zebićevem hotelu v Vlaški ulici nastanila neka dama, ki se je zdela zelo sumljiva in je hotel kmalu zopet zapustila. Prijavila se je kot Lidija Krušnjak. Policija je takoj preiskala njeno prtljago. Našli so se akti, ki so povzročili sum, da dama opravlja špijo-nažo. Po vsestranski preiskavi je uspelo Krušnjakovo dne 9. t. m. aretirati, pri čemer se je ugotovilo, da se piše Danica Androlić. Bila je zaslišana in je priznala, da za neko tujo državo opravlja vohunstvo. Na podlagi njenih izpovedb so bili še aretirani: Sulejman Avdagić, Junus Omeragić, Eduard Mlinarić, Hildebert Sirš, Franjo Ivanetić, Ivo Hamelton in Josip Fulanović. Nadalje se je dognalo, da je bil glavni vir Androlićinega vohunstva Makedonija in Beograd. Zato so bile vse navedene osebe včeraj odpravljene v Beograd. Preiskava se nadaljuje. V interesu preiskave se ne morejo izdati nobena nadaljna obvestila.«

Po poročilu belgrajskega »Preporoda« se je vršilo vohunstvo predvsem v korist Italije. Isti list spravlja v zvezo z vohunsko afero Radićeve pristaje in celo klerikalne »Orle«. Koliko je na tem resnice, bo pokazala preiskava.

Zbirajte za stavkujoče rudarje! — Berite tozadevni oklic pod rubriko 'Strokovni vestnik'!

Svetovni pregled.

MUSSOLINIJEVA VOLILNA REFORMA.

Volilna reforma, kot so si jo zamislili italijanski fašisti, je italijanska zbornica s 178 proti 157 glasovom odobrila. Tista stranka, ki bo dobila vsaj 33 % vseh oddanih glasov, dobi v zbornici absolutno večino, to je 365 poslancev. Vse manjšinske stranke skupaj dobe komaj eno četrtino mandatorov. Volilni red je potemtakem skrajno reakcionaren. Že vnaprej se lahko reče, da bo prihodnja italijanska poslanska zbornica popolnoma v rokah

fašistov. Fašistom bo toliko lažje doseči 33 % vseh oddanih glasov, ker se bodo v dosego svojega volilnega uspeha gotovo posluževali največjega terorja in z revolverji in podkupovanjem potvorili mnenje italijanskega ljudstva. Opozicijske italijanske stranke v parlamentu niso pokazale pri obravnavanju volilnega načrta prav nobene odporne sile. Vse je podleglo cinični gesti Mussolinijevi, ki je danes neomejen gospodar Italije. Slovenski poslanec dr. Wilfan je v italijanski zbornici odločno protestiral proti novemu volilnemu redu. Njegovi ugovori, kakor tudi predlogi za gotove izpremembe volilnega reda, je zbornica odklonila. Narodne manjšine v prihodnji italijanski zbornici ne bodo zastopane. Novi volilni red jim to onemogoča. Vsekakor je to brezpravnost najhujše vrste, ki ni mogoča nikjer drugje na svetu.

KONFERENCA V SINAJI.

Kakor smo že poročali se vrši 28. julija konferenca v Sinaji, katere se udeležijo poleg zastopnikov male antante tudi poljski poslanik v Bukarešti. Na konferenci se bodo predvsem obravnavali zunanje politični odnosi male antante napram Bolgariji in Madžarski.

Jugoslovanska delegacija bo na konferenci zastopala stališče, da mora mala antanta podvzeti najodločnejše korake proti Bolgariji, kakorhitro bi kršila mirovno pogodbo; predvsem mora Bolgarija izvesti razorožitev. Poleg tega naj intervenira mala antanta glede komitaških akcij v Makedoniji, katere neposredno podpira oficijelna bolgarska vlada. Prav to, kar za Bolgarijo, velja tudi za Madžarsko, da mora namreč točno izpolnjevati mirovne pogodbe in se enkrat za vselej odreči vsem aspiracijam na Banat, Bačko in Baranjo. Konferenca v Sinaji bo sklepala o tem, da mora madžarska vlada prepovedati vse revanšne organizacije, ki so naperjene proti Češkoslovaški, Rumuniji in Jugoslaviji. Tudi glede zasedbe albanskega prestola bo razpravljala konferenca v Sinaji. Rumunski kraljevi princ reflektira, na poziv albanskih veljakov, na albanski prestol. Kandidaturo romunskega princa podpira baje tudi Italija, ki ima že od nekdaj dobre zveze z Rumunijo.

LOZANSKA MIROVNA POGODBA.

V Lozani je sklenila Turčija novo mirovno pogodbo z velikimi zavezniki, ki pomenja temeljito revizijo severske mirovne pogodbe in s tem zmago turške diplomacije. Lozanska mirovna pogodba ugotavlja skozi turške morske ožine svobodan prehod ladij vseh narodov, vendar brez posebne kontrole zaveznikov. Smirna in vzhodna Trakija pripadata Turčiji; Armenija ne dobi avtonomije. Turčija ne plača nobenih reparacij. Tudi Grčija ne dobi za škodo, ki jo je imela v bojih v Mali Aziji nobene odškodnine in se je zadovoljila že s tem, da ji je Turčija priznala Karagač. Turčija bo po lozanski pogodbi lahko imela armade in vojne brodovja, kolikor bo sama hotela. Velesile tudi niso dosegle od Turčije nobenih koncesij za izrabljanje turških petrolejskih zakladov. Tekom šestih mesecev morajo vse vojne sile velike antante zapustiti turško ozemlje.

BOLJEŠEVIŠKA STRAHOVLADA.

Decembra mesca lanskega leta je petersburški revolucionarni tribunal obsodil devet socijalnih revolucionarjev na smrt. Koncem preteklega mesca je boljševiško kasacijsko sodišče razpravljalo o pritožbi obsojencev in potrdilo smrtno obsodbo. Prav tako kot devet socijalnih revolucionarjev je bil pretekli mesec obsojen na smrt maksimalist Baturin, ki je bil vnet borec delavcev v Sibiriji. Glede obsojenih soci-

jalnih revolucionarjev je pripomniti, da so pripadali svoj čas dunajski internacionali, dočim k hamburški internacionali niso hoteli pristopiti, ker jim je bila preveč reformistična in premalo revolucionarna. Iz povedanega torej sledi, da so bili na smrt obsojeni socialni revolucionarji prav ekstremni socialisti. Samo to »napako« so imeli, da se niso strinjali z boljševiško vlado v Rusiji. Tako izgleda svoboda prepričanja v boljševiški Rusiji. Vsakdo, ki samo zadržuje o boljševiškem bogu, je obsojen na smrt in naj je potem še tako odločen nasprotnik kapitalizma in še tako velik propagator socialističnega družabnega reda.

Poročila z dežele.

Zagorje ob Savi. Veseljačenje in pijačevanje se je v naši občini grozno razpaslo — veselice se prirejajo od raznih društev kar naprej in naprej, posebno ob plačilnih dneh, ko imajo delavci denar. Društva so menda popolnoma pozabila na svoj pravi namen, ker prirejajo le še veselice. Ljudstvo se odvrta od resnega dela in razmišljanja, se mehkuži, ter troši težko prislužen denar. Posebno mladina se bo pri tem popolnoma uničila. Žganje se dobi skoraj povsod, kakor žegnana voda. Zakaj politična oblast k vsemu temu nič ne reče? — Našim klerikalcem rastejo grebeni od zadnjih volitev sem. Z demagogičnimi obljubami glede avtonomije, glede znižanja davka, glede vojaških olajšav itd., so si znali tudi v Zagorju pridobiti precejšnje število glasov. A kako so izpolnili svoje obljube? Naši fantje bodo še nadalje služili v raznih oddaljenih krajih naše domovine, davek se ne bo znižal, pač pa bodo zanaprej plačevali kmetije 5 krat večji davek, kot dosedaj, pa tudi sicer se je zvišal davek za 30 %, — mesto avtonomije so nam podarili zloglasni »kuluk«, to je tlaka po cestah. To so torej pridobitve Korošca & komp. Treba bo tem ljudem posvečati več pozornosti, kajti bolj gorki so nam, kakor druge stranke. — Evo vam en slučaj: Ko so zadnjič o priliki burne debate o meščanski šoli zapustili odborniki NSS ogorčeni občinsko sejo, izrazil se je gošpod Flisek tako-le: »Naj gredo, saj bodo pri prihodnji volitvi popolnoma pogoreli.« To si naj zapomnijo vsi tisti tovariši, ki so dosedaj merili klerikalce z drugo mero, kakor druge stranke. Klerikalcem pa ključemo: »Niso nas uničili drugi, ne boste nas uničili vi, pač pa bomo šli med narod ter temu pojasnili vašo demagogijo, s katero ga varate.«

Strokovni vestnik.

Stavka trboveljskih rudarjev.

Po dolgih bojih so se morali rudarji Trboveljske premogokopne družbe zateči k stavki, da pridejo do tega, kar popolnoma upravičeno zahtevajo. Že junija mesca so zastopniki rudarjev vložili zahtevo, da se jim zvišajo prejemki po indeksu življenjskih potrebščin. Vršila so se razna pogajanja, a se je družba vedno le igračkala z zahtevami delavstva in ni pokazala niti malo dobre volje, da bi prišlo do sporazuma. Rudarji, četudi v bedi in pomanjkanju, so strpljivo čakali, da se družba vendar ukloni in jim vsaj toliko zviša prejemke, da ne bodo slabši od beračev. Toda potrpljenja je bilo konec, ko se je na zadnjem pogajanju družbin zastopnik norčeval iz rudarske bede. Po dolgem računanju in vsestranskem zavijanju je ta gospod izračunal, da bi družba sicer morala znatno povišati mezdo rudarjem, vendar je činično izjavil, »da družba preko treh dinarjev, ne bo zvišala mezd«. Že sama ta izjava je zadostovala, da je v vseh revirjih izbruhnila stavka, ki do danes še traja. Zastopniki vseh strokovnih organizacij so se takoj sestali in ukrenili vse potrebno, da bo stavka potekla dostojno in mirno in upati je, da bodo združeni rudarji vendar enkrat porazili družbo in dobili to, kar zahtevajo. Takoj sestavljeni centralni akcijski odbor v Trbovljah je za soboto 21. t. m. sklical

Javni rudarski shod v Trbovljah.

kateremu je predsedoval član Zveze rudarskih delavcev Forte. O poteku pogajanj s TPD je obširno in stvarno poročal tajnik ZRD Princ, nakar je dobil besedo tajnik NSSZ tov. Kravos, ki je v daljšem govoru orisal bedo rudarja in ugotovil, da ne bi družba trpela na premoženju prav nič, če

bi ugodila vsem rudarskim zahtevam, temveč bi se le delničarjem malenkostno zmanjšala dividenda, sicer pa bi se ta izdatek prav nikjer ne poznal. Pozival je k složnosti in vztrajnosti ter izjavil, da je NSSZ vedno in povsod pripravljena braniti interese delavstva in da bo tudi tu korakala složno ramo ob rami s stavkujočimi do popolne zmage. Nastopilo je še več raznih govornikov in je shod potekel jako mirno. Preko 3000 glav broječa množica pa je enoglasno odklonila sramoten protipredlog Trboveljske družbe, da se zvišajo mezde za 3 dinarje in zahtevala, da se boj nadaljuje do zmage. Po stvarnem referatu tajnika Princa se je dovolila varnostna straža v rudnikih. Istega dne ob štirih popoldne se je vršil v Delavskem domu v Zagorju

velik shod zagorskih rudarjev.

kateremu je prisostvovalo nad 2000 rudarjev. Shodu je predsedoval zastopnik ZRD, ki je kot prvemu podal besedo tajniku NSSZ tov. Kravosu. Kakor dopolne v Trbovljah, je tudi tu povdarjal, zakaj so rudarji nastopili skrajno pot. Naglašal je, kje naj bi si kapitalistična družba iskala kritike za izdatke in pozival vse rudarje, naj složno vztrajajo v započetem boju. Njegovo izvajanje je množica burno pozdravila, ravno tako kot v Trbovljah. Za tem je tajnik ZRD, Kovač, iz Hrastnika poročal o poteku vseh pogajanj, in sicer prav stvarno in obširno. Tudi tu je sledilo več govornikov in pokazalo se je, da so zagorski rudarji iste odločne volje kot trboveljski. Ta dan so se vršili še razni sestanki, ki so povsod potekali mirno in pokazali enotnost in discipliniranost rudarskih mas. V nedeljo se je vršil

velik shod kočevskih rudarjev

na vrtu gostilne Bizjak v Šalki vasi pri Kočevju, na katerem se je sklenilo nastopiti solidarno z ostalimi v boju se nahajajočimi rudarji. Prvi je govoril predsednik Strokovne Zveze rudarjev iz Trbovelj tovariš Kukman, ki je orisal potek pogajanj, katera so se razbila po krivdi Trboveljske premogokopne družbe. Za njim je dobil besedo tov. Brandner, ki je govoril v imenu NSSZ. Bičal je Trboveljsko družbo, ki dela v celi Jugoslaviji največje profite, kar dokazuje 50 % dividenda, ki jo je izplačala delničarjem, dočim svoje delavstvo najslabše plačuje. Da bo kmalu zopet prišlo do izbruhov, je bilo predvideti že pri lanskem zaključku pogodbe, ker je bila ista v pogledu indeksa pomanjkljiva. Boj rudarjev je upravičen in dolžnost vseh, pa naj bodo organizirani kjerkoli ali nikjer, je ta, da složno vodijo boj, ki jim je bil vsiljen. Veliko razburjenje je nastalo, ko je tovariš Brandner jel govoriti o šikanah nemško-avstrijskega državljana inž. Kecka in ravnatelja, ruskega wranglovca Biskupskeja. Delavci so vpili: »stran ž njima!« Govornik je navajal slučaje neutemeljenih odpustov delavcev in delavk, ki so služili v podjetju že nad 27 let. Sramota bi bila, da bi se dali naši ljudje preganjati od tujcev, ki sploh ne bi smeli biti zaposleni v naši državi, dokler je dovolj naših ljudi te stroke nezaposlenih. Ker izrabljata gostoljubnost, ki jo tu uživata, moramo najodločnejše zahtevati, da se čimprej odstranita. Z enoglasnim pritrdjevanjem je bil sprejet predlog tov. Brandnerja, da se pri končnih pogajanjih zahteva odstranitev inž. Kecka in ravnatelja Biskupskeja. Tov. Brandner je zaključil svoj govor z besedami: »Ostanimo složni! Izdajalcev ne sme biti med nami! Ali skupno zmagamo, ali skupno pademo!« Za tov. Brandnerjem je govoril so-drug Mravljag iz Trbovelj, ki je izrazil solidarnost v imenu ZRD iz Trbovelj in končno poslanec Kremžar, ki je istotako kot ostali govorniki povdarjal potrebo složnega skupnega nastopa vseh rudarjev, ki morajo vztrajati do končne zmage. Napadal je vlado, ker se je premalo odločno postavila na stran rudarjev. Shod je bil nato zaključen in rudarji so že isti večer zapuščali Kočevje. S tem se je začela stavka tudi v Kočevju.

Na vseh shodih se je torej pokazala enotnost in močna volja do vztrajnosti. Trboveljska družba je že začela »pojasnjevati« v raznih meščanskih listih in je seve zvalila vso krivdo na rudarje. Mi, ki smo z rudarji v skupnem boju, bomo znali v gotovih trenutkih nastopiti brezobzirno proti izkoriščevalcem delavske sile, znali pa bomo nastopiti tudi proti vsem tistim, ki bi si drznili iz sedanjega boja kovati politični kapital.

Trboveljski rudarji! Prisiljeni in v največji bedi ste šli v boj! Sprejeli ste vrženo vam rokavico. Vaše zahteve so tako

pravične, da jih mora vsa poštena slovenska javnost braniti. Ostanite složni in v strnjenih vrstah, neustrašeni in jeklene volje, pa vam je zmagata sigurna. Trpini v boju, pozdravljeni!

VSEM PODRUŽNICAM IN SLOVENSKI JAVNOSTI.

Trboveljski rudarji so stopili prisiljeni v boj. V boju so očetje mnogobrojnih družin. Te družine so ostale brez kruha. V boju se nahaja tudi mnogo članov NSSZ. Ker presegajo podporo moči naše Zveze, prosimo vse socialno čuteče tovariše in občinstvo, da priskoči s prostovoljnimi prispevki na pomoč. Vsa darila namenjena rudarjem sprejema tajništvo Narodno-socialne strokovne zveze v Ljubljani, Narodni dom. Tovariši! Nabirajte povsod in ob vsaki priliki za stavkujoče rudarje. Vse občinstvo pa še posebej opozarjamo na to, da s tem, če podpira stavkujoče rudarje, prepreči podražitev premoga, ker hoče Trboveljska premogokopna družba po vsej sili prevaliti vse izdatke na konsumenta, samo da ji ostanejo naravnost ogromni profiti. Zahteva rudarjev je, da jim družba zviša mezde. To pa ne na račun konsumentov, temveč iz prekomernega svojega dobička. S tem, da rudarji stavkajo, branijo obenem interese konsumentov; zatoorej, podpirajte jih, da vzdrže in zmagajo!

Jesenice. Pri nas stanje meznega gibanja neizpremenjeno. KID sili še vedno s svojim postopanjem delavstvo v stavko. Če merodajni krogi ne podvzamejo takoj energičnih korakov, je stavka neizogibna. Da bodo posledice tega katastrofalne, ni potreba povdarjati. Ob dvanajsti uri ključemo KID, naj se strezni, delavstvu pa: vztrajajte, niti za ped nazaj! Naprej v boju za vaše pravične zahteve!

Zagorje. V torek 10. t. m. se je vršil v gostilni pri Janu sestanek NSSZ, na katerem je strokovni tajnik iz Ljubljane poročal o pomenu strokovne organizacije in o poteku meznega gibanja pri TPD. Sestanek je bil jako dobro obiskan in je za delavska vprašanja vladalo veliko zanimanje. Predsedoval je tov. Drnovšek.

Polzela. Zadnji teden bi se morala vršiti pri nas uradna preiskava v zadevi odpusta tov. Artnika in drugih. Podjetje pa si je znalo tudi topot pomagati iz zagate in je moral zato nenadno zboleti g. ravnatelj. Njegov zastopnik je jahal na uradni formalnosti in ni pripustil preiskave. Narodno-socialna strokovna zveza je podvzela potrebne korake, da ta gospoda ne uide za služeni kazni in se bo zavzela, da dobita oba Nemca inž. Lajos Laccot in pa Post potna lista v blažen »raj«.

Iz stranke.

NAŠI SOMIŠLJENIKI, POZOR!

Z Dolenjske smo dobili poročila, da tamkaj radikali agitirajo proti naši in za svojo stranko s tem, da so nekatere naše vodilne osebe — imenujejo celo imena tovarišev Brandnerja in Rupnika — prestopile v radikalni tabor. Ugotavljamo, da so vse te vesti navadne izmišljotine, ki jih širijo naši nasprotniki z namenom, škodovati naši stranki. Od strani članov strankinega načelstva in osrednjega izvrševalnega odbora ni nihče prestopil v kako drugo stranko, česar bi mi ne zamočali, kakor ne zanikamo, da so prestopili dr. Ravnik v Mariboru in profesor Polovič ter postajni načelnik Repovž v Kočevju, prvi v radikalno, druga dva pa v demokratsko stranko. Toda noben izmed navedenih ni bil član strankinega vodstva! Radevolje smo pripravili dati našim somišljenikom vse potrebne informacije o onih osebah, ki so se iznevrile našemu programu, prosimo jih samo, da se ne puste begati od nasprotnikov, marveč naj se vselej obračajo po informacije na strankino tajništvo.

Tajništvo narodno-socialistične stranke v Ljubljani.

Delegatsko zborovanje NSS v Mariboru. Načelstvo NSS vabi na zborovanje delegatov NSS za mariborsko okrožje in Prekmurje, ki se vrši v nedeljo, 29. julija, ob pol 10. uri dopoldne v strankinem tajništvu v Mariboru, Grajski trg šte. 1.

Dnevni red: 1. Poročilo strankinega načelnika, 2. naša stranka in sedanjí notranje-politični položaj, 3. sklepi strankinega zbora z dne 21. maja, 4. enotnost v komunalni politiki, 5. slučajnosti. O predmetnih točkah dnevnega reda bodo govorili člani strankinega načelstva, ozir. osrednjega izvrševalnega odbora. Prosimo točne in zanesljive udeležbe, da bomo mogli pri temeljiti razpravi tekom dneva dovršiti dnevni red zborovanja.

Shod NSS v Celju. Krajevna organizacija NSS sklicuje za soboto, 28. julija, ob 8. uri zvečer strankin shod v društvenih prostorih pri Wilsonu. Dnevni red: Sedanja notranje-politična situacija. Govori tov. dr. Ivo Politeo iz Zagreba.

Okrajna konferenca NSS v Litiji. Pretekli četrtek se je vršila v prostorih gostilne Medic v Litiji okrajna konferenca NSS, ki ji je predsedoval tov. Bizjak. Predvsem se je razpravljalo o okrožnici strankinega tajništva ter so se storili primerni sklepi, ki bodo nedvomno zelo koristili razvoju narodno-socialistične misli v litij-skem okraju. Strankin tajnik tov. Brandner je podal poročilo o sedanjí politični situaciji in stališču naše stranke, posebno pa o pristranskih odnošajih med našo in bratsko češkoslov. socialistično stranko, ki sta si stavili za bližnjo svojo nalogo, organizirati pod enotnim praporom ves slovanski proletarijat. Končno se je sklenilo prirediti večkrat okrajne konference.

Krajevna organizacija NSS v Sp. Šiški je na svoji seji, v torek, sklenila prirediti širši sestanek članov v soboto, 4. avgusta, ob 8. uri zvečer v gostilni pri Križu. Na sestanku bodo poročali člani strankinega načelstva.

Socialna politika.

Socialno-higijenska zaščita dece.

V Ljubljani se je pod vodstvom dr. M. Ambrožiča otvoril zavod za socialno-higijensko zaščito dece. Delokrog zavoda obsega celo Slovenijo.

Zavod obstoji iz doma za matere in dojenčke in iz dispanzerja za deco, ki tvori obenem tudi higijensko šolo materinstva. Dom za matere in dojenčke sprejema pod svoj krov one matere z deco na prsih, katerih eksistenca je kakorkoli ogrožena in one dojenčke na materinih prsih ali umetno hranjene, katerih zdravje in razvoj sta ogrožena. Dispanzer za deco pa vrši te-le naloge: kot brezplačna poliklinika je odprt vsak delavnik v dopoldanskih urah za ambulatorno zdravniško preiskovanje in zdravljenje neimovite dece do 14. leta. Kot posvetovalnica za matere je odprt dvakrat na teden popoldne za vse matere in rednice z dojenčki in deco v predšolski dobi brez ozira na imovitost, da dobe higijenski pouk in socialne nasvete za odgojo svoje dece. Dispanzer bo imel poleg tega na razpolago sestre, ki bodo obiskovale deco po domovih in praktično pomagale materam pri higijenski negi detet. Dispanzer bo imel urejeno kuhinjo, kjer se bodo pripravljala umetna hranila za dojenje.

Najvažnejša naloga zavoda je šola materinstva, ki bo v Ljubljani in po deželi prirejala za žene in dekleta predavanja ter stalne in potujoče tečaje o dečji higijeni.

Pozdravljamo ustanovitev tega zavoda. Socialna in higijenska zaščita sirot, nezakonske dece, dece obolenih starišev, dece starišev, ki so v kaznilnicah, dece abnormalnih, zanikernih in socialno upropaščenih starišev itd. je prav posebno v današnjih časih neobhodno potrebna. Statistika o umrljivosti otrok dokazuje, da je tudi deca, ki ima na razpolago sredstva za preživljanje in vzgojo, skrajno zanemarjena. Novi socialni zavod bo imel tudi na tem polju dovolj dela.

Zavetišča za mladostne delavce. V Nemški Avstriji skrbe s posebno socialno akcijo za zdravstveno šibke vajence. Od leta 1918 do danes je ustanovljenih v to svrhu 5 zavetišč, kjer je v oskrbi 1400 vajencev. Dosedaj je bilo oskrbovanih v zavetiščih vsega skupaj 25.000 obrtnih vajencev obeh spolov. Tudi pri nas bi bila podobna zavetišča nujno potrebna.

Preskrba vojnih invalidov. V Angliji je še sedaj v državni oskrbi 72.000 oseb, ki so bile v vojni ranjene ali so v vojni zbojele. Letno porabi Anglija za oskrbo invalidov 70 milijonov funtov in je dosedaj izdala za zdravljenje vojnih poškodovancev 500 milijonov funtov.

Angleška statistika o brezposelnih. Z 8. julijem je znašalo število brezposelnih v Angliji 1.118.000, to je za 296.000 manj kot 1. januarja t. l.

Na Poljskem je izbruhnila splošna stavka v tekstilni, železni in gradbeni industriji. Povod stavke je bil neznočni socialni in gospodarski položaj delavstva. Komunisti so jo pričeli izrabljati v politične svrhe. Stavka se vedno bolj širi in ni upanja, da bi bila kmalu končana.

Socializacija na Angleškem. Delavska stranka je že pred mesci vložila v spodnji zbornici obširen predlog za socializacijo angleške industrije. Pretekli teden je zbornica s 368 proti 121 glasovom odklonila

predlog delavske stranke, ki je zahteval, da se nadomesti današnji kapitalistični sistem z novo družabno in industrijsko uredbo, pa kateri bi bila podržavljena vsa produkcijska sredstva. Pred glasovanjem je izjavil voditelj delavske stranke, Macdonald, da obstojata na Angleškem z ozirom na gospodarsko-politično sporna vprašanja samo dve stranki: kapitalistična stranka, ki je razdeljena v razne frakcije, in pa delavska stranka. Kakor je glasovanje pokazalo, zaenkrat v Angliji še vedno odločuje kapitalistična stranka.

Tedenske novice.

Pritožbe. — Na upravo lista kakor tudi na strankino vodstvo prihajajo pritožbe zaradi iztirjevanja zaostale naročnine. Vsi prizadeti naj pomislijo, da se mora naš list vzdrževati sam. List ne dobiva od nikogar subvencij kakor razni drugi listi. Tiskarški stroški, poštnina ter drugi upravni stroški pa so dandanes ogromni. Uprava more izhajati samo pod pogojem, ako vsi naročniki pri sedanjem številu redno plačujejo naročnino. — Zato smo se postavili na to strogo stališče in pričeli redno z iztirjevanjem. Opomine za plačila smo v splošnem priobčevali v listu; one naročnike pa, ki nanje niso reagirali, smo opominjali tudi pisмено na način, da je bilo čim manj stroškov, ter šli pri tem tudi do skrajnosti. — Ako se je slučajno komu zgodila krivica, kar je pri raznih načinih vplačevanja lahko mogoče, naj nam to oprostijo. Storišmo to v korist naše skupne stvari. — Nihče naj nam ne zameri — nasprotno, skuša naj dobiti novih naročnikov, da se bo list bolj okrepil in lažje vzdrževal. Uprava.

Komunisti in klerikalci. V »Glasu Svobode«, glasilu komunistov, neprestano čitamo napade na klerikalce. Človek, ki ni poučen o dejanskih razmerah, bi si mislil, da si komunisti in klerikalci stojijo nasproti kot pes in mačka. Toda v resnici je stvar drugačna. Komunisti sede v ljubljanskem občinskem svetu pri eni mizi s klerikalci, s katerimi tvorijo večino. Na eni strani komunisti kriče proti klerikalcem, na drugi strani pa podpirajo to reakcionarno, agrarno-kapitalistično stranko. Ali si je mogoče misliti večjo hinavščino? Ali pametno in pošteno delavstvo še ni izpregledalo dvojne igre svojih voditeljev, da bi jih naglalo, kamor spadajo?

Časi se izpreminjajo. Ko sta naša dva poslanca stala v bivšem parlamentu v opoziciji proti vladi, ki ni bila naklonjena javnim nameščencem, so se demokratsko vedno pritoževali nad njima, češ vladnim strankam naj bi se pridružila in delala naj bi, pa bi bilo drugače. Danes je v istem položaju prof. Reisner. Tudi on se v »Jutru« bridko pritožuje proti vladi, ker se za njegove predloge niti ne zmeni. Kajti ko bi prišli oni danes z istim orožjem in bi rekli: »Ne kričite, delajte! Pridružite se vladni stranki in tam z delom in ne s praznim kričanjem pokažite svoje sposobnosti!« Tako so namreč ravnali demokratsi; zato je potrebno, da jih danes, ko so prišli neprostovoljno v opozicijo, na to opozorimo. Časi se namreč izpreminjajo.

Famozni uradniški zakon. — Ta vsebuje med drugim tudi to, da se za prehodno dobo treh let državnim nameščencem odvzame definitivnost. To se pravi: državni nameščenci bodo tri leta na milost in nemilost izročeni beograjski porodici. Vsakega državnega uslužbenca se lahko v tem času »baci napolje«, ako komu ne ugaia in ako je padel v nemilost pri kakem članu one »partije«, ki je slučajno pri vladnih koritih. To pa brez vsake pravice na penzijo. — To je najnovejša srbijanska nesramnost. Vsi državni nameščenci »morajo« jesti iz roke. Zakaj pa tudi groze vedno s štrajkom in bogsigavedi s čim še! — No, da jim preide tudi to veselje, so iznašli novo strašilo.

Poslanec in ministrom sedanje dnevnice ne zadostujejo ter zahtevajo povišek in sicer od 180 na 250 Din na dan. — Povišanje se mora izvršiti takoj, še predno gredo gospodje na počitnice! — Seveda se bo tej zahtevi brez vsega takoj ugodilo.

Ali mora biti tako? — Ali ni mogoče napraviti reda? — Dovoljujemo si postaviti ponižno vprašanje na pristojne oblasti (katero so to, je težko ugotoviti), zakaj tako velike razlike v cenah med Beogradom in Ljubljano. V Beogradu stane 1 kg jabolk 2 Din, pri nas se prodajajo pripeljana iz Beograda po 10 Din; 1 kg kumar stane v Beogradu 16 para, v Ljubljani beograjske kumare po 8 Din; 1 kg svežih češpelj se

dobi v Beogradu za 3 Din, pri nas beograjske češpelje za 15 Din; 1 kg govedine v Beogradu 18 Din, pri nas 26 Din; 1 kg najfinije moke v Beogradu 5 Din, pri nas 8 Din; 1 l banaškega vina v Beogradu 6 Din, v Ljubljani 12 Din itd. Istotako je s cenami v manufakturi in špeceriji, ter pri drugem blagu. — Zakaj tako, to bi radi vedeli? Sicer vemo, od kot vse to. Bolje je, ako vprašamo, zakaj se dopušta tako odiranje in izkoriščanje? Ali hočete izpiti ubogemu ljudstvu zadnji mozeg in ga uničiti popolnoma? Zakaj se dopušta to veriženje, zakaj drugod tega ni? — Nikari tako, ljudstvo je lačno in ne bo več dolgo tega mirno gledalo. Le idite, gospodje, med ljudi in slišali boste lahko svojo lastno obsodbo!

Diagnoza bolezni pri drž. uslužbenec. Zdravnik svojemu novemu pacientu — državnemu uradniku, predno ga prične preiskovati: »Prosim, vaš poklic?« — »Državni uradnik.« — »No, potem vam kar naprej povem, kaj vam je: Oslabeli ste popolnoma, vaš organizem živi samo še od pičle rezerve, kar je še ima; nove organske hrane pa telo ne proizvaja več. Izčrpani in onemogli ste. Od večerjate vi 15. bolnik, pri katerim ugotavljam isto bolezen. Izprememba zraka, preskrbite si dobro in tečno hrano, mir, proč s skrbjo, pa bo takoj bolje!« — Bridka ironija!

Razprave na kongresu Udruženja jugoslovenskega učiteljstva v Ljubljani. Letošnji kongres jugoslovenskega učiteljstva dne 7. avg. bo razpravljal v prvi vrsti o treh najnujnejših problemih, in sicer: 1. Višja učiteljska izobrazba v zvezi z vprašanjem visoke pedagoške šole, o sprejemanju učiteljstva na univerzo in reorganizacijo učiteljstva. 2. Problem moderne vzgoje v jugoslovenskem pravcu, razpravlja naš ožji rojak dr. Stanko Rape, učitelj v Ljubljani in 3. o edinstvu osnovnega pouka v naši državi, s posebnim ozirom na učne predmete v katerih je treba izvesti edinstvenost in enotnost pouka v celi državi.

Prireditve o priliki kongresa jugoslovenskega učiteljstva v Ljubljani. Običaj je bil, da so dosedaj vsa mesta: Beograd, Zagreb in Sarajevo priredili v narodnih gledališčih slavnostne predstave na čast učiteljskim gostom. Ker pade letos kongres izven seziže, v Ljubljani ne bo gledališke predstave, pač pa se vrše druge prireditve. Dne 5. avgusta je pozdravni večer na vrtu restavracije »Zvezda«. Dne 7. avgusta se vrši ob 7. uri zvečer velika javna telovadba, ki jo priredi Jugoslovanski Šolski savez na čast udeležencem kongresa jugoslovenskega učiteljstva na trgu Tabor; po končanem sporedu prosta narodna zabava. Dne 7. avgusta priredi ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« Glasbena Matica koncert na čast udeležencem kongresa. Istega dne se vrši v kinu »Matica« predavanje s skioptičnimi slikami Slovenije in neodrešenega ozemlja. Predavanje priredi Jugoslovenska matica.

Tujski promet za čas Ljubljanskega velesejma.

Ljubljanski velesejem, kateri je kot dobro organiziran, priznan tudi v inozemstvu, vzbuja v celi državi veliko zanimanje. Prijave naših trgovcev, trgovcev in obrtnikov k udeležbi se zaključujejo, pripravljajo se že vse, da se opozori tujce na prireditve. — Pričela se je obširna reklama in propaganda za pridobitev kupcev. Javljeni so skupni poseti (posebni vlaki) že iz Sarajeva, Skoplja, Vel. Bečkerek, Novega Sada, številni obiski se pričakuje iz Zagreba, Beograda in južnih krajev naše države. — Po teh informacijah se sklepa, da pride v jeseni v dobi desetih dni ca. 60 do 80 tisoč tujcev v Ljubljano. Tej ogromni množini bo treba preskrbeti prenočišča, zato naj Ljubljančani pokažejo gostoljubnost in naznanijo mesca avgusta stan. oddelku velesejma proste sobe. — Ljubljanski velesejem bo letos najskrbnejše organiziran. Ta največja manifestacija naše industrije, obrti in trgovine naj najbolje izpade. — Stotisoč oči se bo divilo delu naših pridnih, delavnih rok po tovarnah in drugih podjetjih. — **Razdeljevanje prostorov:** Prihodnji teden se prične razdeljevati prostori, za kar je že zadnji čas. Kdor zamudi prijavni rok, ki se zaključuje 24. t. m., bo uvrščen po možnosti razpoložljivega prostora v skupni oddelki ne glede na stroko. — Vsi, ki so se dosedaj prijavili bodo porazdeljeni po velikih skupinah, tako, da jih bo našel kupec, ki se zanima za dotično blago, producenta brez truda in dolgotrajnega iskanja. Poleg tega je velesejmski urad letos organiziral »Posredovalni oddelki za kupčije«, ki bo za borzni značaj velesejma in za dobre uspehe udeležencev,

tako razstavljalec kot kupec, velike važnosti. Vsi paviljoni so bili letos ponovno prekriti, tako, da se v slučaju dežja ni bati, da bi zatekala v paviljone voda.

— **Čevlje kupujte** od domačih tovarnov tvrdke Peter Kozina et Ko., z znamko Pe-ko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

THE REX Co., Ljubljana

Gradišče 10. • Telefon št. 268 int.
Ogljeni (carbon) papir,
navaden la.

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
	dinarjev	
100 švic. frankov stane	1685—	1635—
100 franc. frankov	560—	550—
100 laških lir	411.5	404—
100 čeških kron	280—	280—
100 nemških mark	0.0235	0.04
100 poljskih mark	0.065	0.0775
100 avstrijskih kron	0.1335	0.1335
100 ogrskih kron	0.65	1.025
100 bolg. levov	92.68	84—
100 dolarjev	9400—	9300—
100 angl. funtov	43400—	42500—

Razpredelnico čitajte tako: Kdor hoče kupiti n. pr. 100 franc. frankov mora dati zanje ta teden Din. 560.—, pri tem ko bi bil plačal prejšnji teden le Din. 550.—

Curiška borza.

	25. julija	18. julija
	švicarskih frankov	
100 dinarjev je stalo	6—	6.29
100 franc. frankov	33.47	33.40
100 laških lir	24.55	24.60
100 čeških kron	16.65	17.20
100 nemških mark	0.0014	0.0024
100 poljskih	0.0038	0.0047
100 avstrijskih kron	0.0079	0.0081
100 ogrskih	0.0425	0.065
100 bolg. levov	5.50	5.20
100 dolarjev	559—	575—
100 angl. funtov	2572—	2637—

Kdor je hotel 25. t. m. kupiti na curiški borzi n. pr. 100.— franc. fr. je mora! dati zanje 33.47 švic. frankov; pred enim tednom je stalo 100.— franc. fr. 33.40 švic. frankov.

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)
(Nadaljevanje.)

»No, moja sladka ljubica, kaj porečeš k čudom morja?«

Bessy odgovori samo s pogledom, iz katerega se dobro vidi njeno začudenje.

»Pojdi z menoj, Bessy. Sedaj boš še marsikaj videla.«

Na prednji strani kajute odrine zaklop-nico. Bessy vidi še večji del morskega dna. Toda kako ostrmi, ko zapazi pri svitu električne luči velik parnik, ki ima v spodnjem delu široko zvežajočo odprtino. Njeno začudenje se še poveča, ko vidi v vodi več oseh v potapljaških opremah, ki se bližajo potopljeni ladji in izginejo v njeni notranjosti.

Precej časa poteče, da se zopet prikaže. Seboj vlečejo težak zaboj, katerega z močnimi udarci z jeklenim cepinom odpre za to določeni potapljač. Z začudenjem vidi Bessy, kako jemljejo potapljači iz zaboja male vreče in jih nosijo na Teror. Ko je zaboj prazen, gredo zopet v potopljeno ladjo. Še tri zaboje spravijo ob svitu električne luči iz ladje ter odneso iz njih na Teror celo kopico majhnih vrečic.

Bessy pomigne Edvardu, da bi ga rada nekaj vprašala. Takoj pristopi k njej.

»Edvard, kaj se pravzaprav nahaja v tistih vrečicah?«

»Samo suho zlato, moja draga, cekini v vrednosti 800.000 funtov šterlingov, ki jih je vozil potopljeni parnik Britanija!«

»Ali je na dnu morja tisti parnik?«

»Da, in ljudje, ki jih vidiš nositi vrečice iz parnika, so naši potapljači.«

Delo na dnu morja traja več ur. Ura je že tri zjutraj, predno potapljači opravijo svoj posel in se vrnejo v zanje določeni oddelki na podmornici. Ko vstopijo vanj, ga zapro za seboj z močnim pokrovom. Seveda je poln vode, katero pa takoj izsesajo iz njega stroji. Ko je to izvršeno, se prične Teror takoj dvigati od morskega dna.

Bessy ne občuti niti najmanjše utrujenosti, in dasi jo Edvard ponovno prosi, da naj se poda k počitku na divan v sosednji kajuti, ostane vendarle na sedanjem mestu.

Z neprikritim zanimanjem opazuje opravila svojega ljubljence in moža s krinko.

Teror vozi že zopet po Temzi navzgor. Ko zavoji v svoj mali pristan in se dvigne na vodno gladino, se že dani. Mož s krinko se približa Bessy, ki molče stoji poleg Edvarda, vsa zatopljena v čuda, ki jih je pravkar doživela pod morsk gladino ter na dnu morja.

»Hrabra in odločna deklica ste, gospodična Wilkes. Prav veseli me, da ste bili pri izvajanju svojega srca tudi pri tej vožnji. Ker v bodoče ni izključeno, da zapoveduje Terorju Edvard sam, vam dovoljujem, da se, če vam je drago udeležujete voženj s podmornico.«

Prijazno poda obema roko, potem odide iz čudne ladje. Ko prideta v hišo Edvard in Bessy, je že odšel z doma.

Mladi mož spremi Bessy do njene sobe.

»Dobro spavaj, srček moj! Neprespana noč te je gotovo močno utrudila!«

»Ali ne greš tudi ti k počitku?«

»Se ne. Sedaj moramo najprej denar, ki smo ga dvignili iz dna morja, spraviti v zakladnico. To delo nas bo zamudilo precej časa. Toda danes zvečer se zopet snideva k daljšemu kramljanju. Spančkaj dobro, moja dušica!«

Še en poljub, potem odide Edvard zopet v pristan k podmornici. Tam je že začela odnašati dvojica resnega, molčečega ladjnega kapitana vrečice, napolnjene s cekini.

Edvard vodi delo. Pri tej priliki si prvi-krat natančneje ogleda osebo, zaposleno na zagonetni podmornici. Zvečine so to možje srednjih let. Iz potez v obrazu je sklepati, da je bila v prejšnjih časih njihova usoda: beda in pomanjkanje. Izraz njihovih oči je resen in tih, toda ne neprijazen, vendar pa tako odločen, da more pač vsakdo uvideti, da je nemogoče in povsem izključeno pri takih ljudeh dobiti tudi najmanjše podatke. In ker Edvard dobro ve, da so ti ljudje čemerikave in zaprte nravi, omeji svoje nadzorovanje le na to, da jim daje kratka navodila, katera izvrše s pravo vojaško disciplino in pokorščino.

Zaklade z dna morja preneso v malo zakladnico, kjer jih zlože v to določene predale. Bliža se že poldanska ura, ko se morejo končno ljudje, ki so skladali zaklade, vrniti na Teror.

Ker tudi Edvard čuti utrujenost, se hoče ravnokar podati k počitku v svojo sobo. Tedaj pa pride po stopnicah, ki vodijo iz kleti, krmar Tom, ki je ravnokar popravil malo hibo na krmilnem kolesu.

Edvardu je mladi prijazen mornar vedno prav ugajal; tudi je on edina oseba razven maskiranca, s katero je tupatam imel kak daljši razgovor. Tudi sedaj ga Edvard prijazno nagovori:

»Kajne, precej dela in truda nas je stala ravnokar končana vožnja?«

»Da, gospod! Kljub temu sem pa prav vesel, da smo podvzeli tako dolgo vožnjo. Hej, kako je letela ladja, skoro kot ptica. Kako bi se mogel meriti z nami tudi najhitrejši parnik? Teror bi ga v nekaj minutah pustil daleč zadaj.«

Edvard takoj opazi, da leži mlademu mornarju še nekaj drugega na srcu, ker v zadregi ves čas vrti med prsti svoje pokrivalo.

»No, ljubi Tom, ali vam morem storiti kako uslugo?«

»Oh, gospod, če mi ne boste zamerili,« reče obotavljaje Tom, »potem bi že imel neko prošnjo.«

»No, le povejte svojo željo. Ako mi bo mogoče, vam jo sigurno izpolnim.«

»Drugo nedeljo bi rad sam šel iskat gospodično Gordon.«

Edvard se nasmeje.

»O, — radi tega ne imejte nobenih skrbi, Tom, sami pojdete iskat deklico in jo pospremite semkaj. To vam lahko zatrdim; upam, da vas ne bomo potrebovali na Terorju.«

Tomu zažari obraz veselja. Prav iskreno se zahvali Edvardu za uslugo ter odide na podmornico.

Ko pa ni bilo zopet nikogar v hodniku, se prav nalahko odpro vrata. Med vrati se pokaže lepl, od roganja spačeni Elizin obraz.

»Le tako naprej!« izpregovori komaj slišno. »Denar je shranjen v sobici; vhod vanjo mi je sedaj tudi znan. Z vami, zaljubljenimi naivneži, bo moj Jim že prav hitro opravil. Vi vsi bi nama bili zelo v nadlego, istotako tudi Bessy. Jaz in Jim hočeva biti sama tukaj neomejena gospodarja!«

Odgovorni urednik Anton Brandner.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Imaš bolečine v obrazu? V celem telesu?

Uporablaj Elza-Fluid!

Potrebuješ dobrodelno in okrepčujoče mazilo?

Uporablaj Elza-Fluid!

All te muči glavobol? Zobobol? Trganje?

Uporablaj Elza-Fluid!

All želiš najboljše za negovanje zob, kože, glave?

Uporablaj Elza-Fluid!

All si preveč občutljiv glede mrzlega zraka?

Uporablaj Elza-Fluid!

All želiš dobro domače in kosmetsko sredstvo?

Uporablaj Elza-Fluid!

Fellerjev pravi Elzafluid je mnogo močnejši, izdatnejši in boljše delovanje kakor francosko žganje. Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi ti rečeš:

To je najboljše, kar sem kedaj okušal!

Išči Elsafluid v vseh dotičnih poslovnica h, vendar pa zahtevaj samo pravi Elzafluid lekarnarja Feller. Ako naročiš naravnost, stane s pakovanjem in poštnino če se denar pošlje naprej ali po povzetju:

3 dvojne ali 1 špeciialna steklenica 24 Din
12 dvojnatih „ 4 špeciialne steklenice 84 „
24 „ 8 špeciialnih steklenic 146 „
36 „ 12 „ 208 „

Kot primot: Elza-obliž zoper kurja očesa 2 Din in 3 Din; Elza-mentolni črtniki 4 Din; Elza-švedska tinktura za želodec 10 Din; Elza-zagorski prsi in kašeljni sok 9 Din; Elza-ribje olje 20 Din; Elza-voda za usta 12 Din; Elza-kolonska voda 15 Din; Elza-gozdni duh za sobo 15 Din; Glycerin 4 Din in 15 Din; Lysol, Lysoform 12 Din; Kineški čaj od 1 Din dalje; originalno Radikum francosko žganje, velika steklen. 13 Din; Elza-mrčesni prašek 7 Din sirup za podgane in miši 7 Din. — Za pridatek se pakovanje in poštnina posebej računata.

K tem cenam se računa sedaj še 5% doplačila. Naslavljajte natančno:

EUGEN V. FELLER
lekarnar, STUBICA DONJA
Elzatrž št. 344, Hrvatsko.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozni koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča

Tone Malgaj
Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 6.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica

v Celju t. z. z. o. z.

Pisarna: CELJE, Aleksandrova ul. 4.
Najvišje obrestovanje vlog na hranilne knjižice in v tekočem računu brez vsakršnega odbitka. Hranilne vloge vezane na daljše odpovedne roke in večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru. Poštnohranilniške položnice so na razpolaganje. Posojila pod ugodnimi pogoji. Eskomptiranje povzetij in trgovskih računov. Uradne ure vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. do 6. ure popoldne.

Gradbeno podjetje

Ing. ĐURIĆ in DRUG.

Ljubljana, Bohoričeva 20.

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril v lastni hiši v Celju, Kralja Petra c. št. 33

ново parno pekarno

ter imam vedno na razpolago prvovrstno sveže pecivo.

Postrežba solidna in točna!

Jakob Lopan,
pekovski mojster v Celju.

Priporoča se

delikatesna trgovina in zajutrkovalnica

Frece & Plahuta

v Celju,

Aleksandrova ul. 7.

Vedno sveže pivo ter izvrstna ljutomerska in bizeljska vina.

Edino narodno podjetje te vrste v Celju!

Lečnik Anton
urar in juvelir
Celje, Glavni trg.

Inserirajte v „Novi Pravdi“!

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špecerijske robe

Tvrda ustanovljena leta 1888.

81 Solidna in točna postrežba.

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel s 1. julijem

manufakturno in modno trgovino
od g. Karola Pajka v Celju, Kralja Petra c. 5

katero bodem dalje vodil z istimi predmeti kot dosedaj in bodem cenjene odjemalce le z dobrim blagom postregel kot n. pr.: **sukno, volneno hlačevino, modrovino, šifone, razno perilo i. t. d. in vse potrebščine za krojače in šivilje.**

Opozarjam cenj. občinstvo pri nakupu, da sem cene **znatno znižal** ter se za obilen obisk najtopleje priporočam

Postrežba solidna in točna.

Cene nizke!

Miloš Pšeničnik.

172

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da sprejemam vsa naročila za čevlje po meri in popravila vsake vrste, akoravno čevlji niso kupljeni ali izdelani pri meni, v provizoričnih prostorih na Poljanskem nasipu št. 40, II. nadstr. (stara cukrarna), kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

Franz Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvila in trgovec s čevlji
Ljubljana.

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem se s 1. julijem preselil v svoj lastni

hotel „Balkan“
v Celju, Gosposka ulica št. 7,

kategorega sem popolnoma prenovil. Na razpolago imam renovirane, lepe tujske sobe, vsak dopoldan za zajutek sočni gulaž, tripce, pljučka itd.

Točim prvovrstna ljutomerska, haloška in dolenska vina. Lastna kavarna v hiši. Senčnati vrt. Vsak večer koncert. Za obilen obisk se priporoča

Drago Bernardi.

Naznanilo!

Slavnemu ljubljanskemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel znano in priljubljeno

kavarno in restavracijo v Narodnem domu.

Cenjeno občinstvo zagotavljam, da bom skušal s točno in solidno postrežbo vsestransko zadovoljevati.

Za obilen obisk se priporoča

A. Tomšič.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica šte. 1 :: (prej Slovenska eskomptna banka)

Kapital in rezerve Dinarjev 17.500.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458.

EKSPozITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)

83

O. BERNATOVIC **Konfekcijska trgovina**
Ljubljana, Mesni trg 5.